

Quick scan ecologie

Voorstraat nr. 59 te Vianen

22 oktober 2021, aangevuld 29 september 2022

Samenvatting

Voor de Voorstraat nr. 59 te Vianen worden werkzaamheden voorbereid. Onderzocht is of er effecten op beschermde natuurwaarden kan ontstaan.

De aanwezigheid van vleermuizen en huismussen kan op voorhand niet worden uitgesloten. Echter de schuur waarin vleermuizen niet zijn uit te sluiten blijft behouden, een aanvullend onderzoek is dus niet nodig. Er is geen ontheffing nodig omdat er geen effecten ontstaan.

In het deel dat wordt gesloopt is een kleine kans op de huismus, dat zal onderzocht moeten worden voordat er gesloopt wordt.

Gezien de werkzaamheden is een berekening van de stikstofdepositie op het Natura 2000-gebied noodzakelijk.

Er wordt geadviseerd te werken buiten de broedperiode.

Inhoud

- 2 - Inleiding**
- 3 - Beschrijving gebied**
- 4 - Waarnemingen**
- 7 - Analyse**
- 9 - Advies & Bronnen**

Colofon

Opdrachtgever	RV&O
Projectnummer	21.185
Datum	29 september 2022
Auteur	N.M.Wiersma Andriessen
Gecontroleerd	P.J.H. van der Linden
Status	definitief

*Els & Linde B.V.
Spechtstraat 59
1223 NX Hilversum
mob 06 - 27564247
e-mail vanderlinden@elsenlinde.nl*

Inleiding

Voor de planlocatie aan de Voorstraat nr. 59 te Vianen worden werkzaamheden voorbereid. De voorzijde van het pand (de winkel en twee appartementen op de eerste en tweede verdieping) worden getransformeerd. Het aanliggende deel van het pand wordt gesloopt om ruimte te creëren voor nieuwbouw en de achterste schuur blijft staan. Onderdeel van de procedure is een onderzoek naar de potentiële aanwezigheid van beschermde soorten en het maken van een analyse van de mogelijke effecten op die soorten, als gevolg van de werkzaamheden. Hiervoor is door bureau Els & Linde een oriënterend onderzoek uitgevoerd. Het voorliggend rapport geeft een beschrijving van het oriënterend onderzoek naar de effecten op natuurwaarden.

Om een goed oordeel te geven over de potentieel aanwezige beschermde planten en dieren, is op 30 september 2021 door een ecooloog van bureau Els & Linde, een bezoek gebracht aan de planlocatie. Ter plekke is beoordeeld of er beschermde soorten aanwezig kunnen zijn, die schade kunnen ondervinden van de geplande ontwikkelingen. Daarbij is gezocht naar sporen van dieren en is op basis van de begroeiing en de opbouw van het landschap, geschat of er beschermde soorten aanwezig kunnen zijn. De effecten worden beoordeeld als gevolg van de veranderende omgeving en het veranderde gebruik. Verder wordt geanalyseerd of de werkzaamheden die noodzakelijk zijn om de veranderingen te bereiken, een effect veroorzaken.

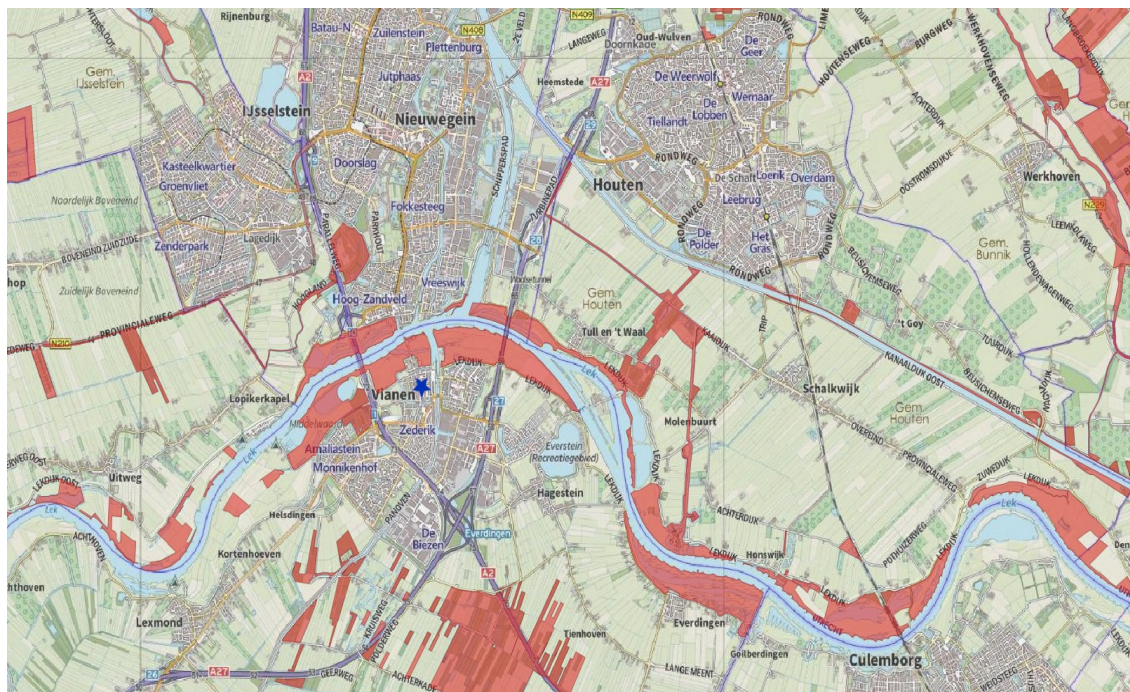
Ligging van de planlocatie

H02 Planomgeving: locatie, omgeving en beschermde natuurgebieden

Ligging van de Natura 2000-gebieden ten opzichte van de planlocatie.

Ligging van het Natuurnetwerk Nederland ten opzichte van de planlocatie

De planlocatie betreft een voormalig winkelpand, met direct daarboven 2 verdiepingen waarin appartementen zijn gevestigd. Het middelste gedeelte van het pand, heeft een plat dak, waar men via een trap aan de achterzijde van het middelste gedeelte overheen loopt richting de terrassen van twee appartementen. Direct aan de achterzijde van het pand is een schuur gevestigd. De planlocatie ligt aan de voorzijde in een winkelstraat. Om de achterzijde van het pand te bereiken loopt een pad tussen de woningen aan de Achterstraat nrs. 51 en 53 door. De zijkant is te bereiken via de Bakkerstraat. Het pand ligt binnen de bebouwde kom van de stad Vianen in de provincie Utrecht. De beschermde Natura 2000-gebieden liggen op grote afstand van de planlocatie. Op bijna 6 km ligt het gebied “Uiterwaarden Lek”. Het dichtstbijzijnde gebied dat is aangewezen als Natuurnetwerk Nederland (NNN) ligt op ruim 300 m afstand.

Natura 2000

Via de Natura 2000 zijn gebieden van internationaal belang beschermd. Voor deze gebieden zijn doelstellingen geformuleerd voor het behoud van habitats, planten en dieren. Deze Natura 2000-gebieden zijn ook beschermd tegen invloeden van buiten, zoals stikstofdeposities en grondwaterstromen. Voor functies waardoor de depositie van stikstofverbindingen toeneemt is een berekening noodzakelijk van de effecten.

Natuurnetwerk Nederland

Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en verbindingen ertussen vormt het Natuurnetwerk Nederland. Het Natuurnetwerk Nederland wordt via de ruimtelijke verordening beschermd.

H03 Waarnemingen: veldgegevens en gegevens uit de literatuur

Werkwijze

Het onderzoek is uitgevoerd als een quick scan ecologie. Voor zo'n onderzoek wordt door een ecooloog beoordeeld of er een kans is op aanwezigheid van beschermde soorten. Daarbij wordt gelet op de structuur van de omgeving, aanwezige habitats en landschapselementen. Tevens wordt gezocht naar sporen van beschermde soorten. Een quick scan is tevens bedoeld als afbakening van een eventueel afdoend onderzoek.

De quick scan bestaat uit de volgende activiteiten:

- Een literatuur/bronnenonderzoek met betrekking tot de potentieel aanwezige beschermde soorten binnen de planlocatie.
- Een veldbezoek waarbij de locatie wordt beoordeeld op habitatgeschiktheid voor beschermde soorten. Hierbij worden bijvoorbeeld de te kappen bomen beoordeeld op geschiktheid voor vleermuizen en jaarrond beschermde nesten.
- Voor de aangetroffen strikt beschermde soorten wordt, door een beschrijving van de ecologische functionaliteit van het gebied (foerageergebied, migratieroute, voortplantingsgebied of winterverblijf, enz.), aangegeven hoe het gebied door iedere soort wordt gebruikt.
- Een schatting van de impact van de werkzaamheden op de (potentieel) aanwezige beschermde soorten.
- Een effectbeoordeling gericht op (eventueel) nabij gelegen beschermde natuurgebieden (Natura 2000-gebieden, Natuurnetwerk en Weidevogelleefgebied).

Om een goed oordeel te kunnen geven is op 30 september 2021 door een ecooloog een bezoek gebracht aan de planlocatie. Tijdens het veldbezoek is onderzocht of er in potentie beschermde planten en dieren aanwezig zijn binnen de planlocatie. Daarvoor is gezocht naar sporen en andere aanwijzingen van planten en dieren. Op basis van de aanwezige herkenbare begroeiing en habitats, is beoordeeld of er leefgebieden aanwezig zijn voor beschermde soorten. Aanvullend is een bureaustudie uitgevoerd naar de potentieel voorkomende planten en dieren in de directe omgeving van de planlocatie. Hierbij is een bronnenonderzoek uitgevoerd, waarbij de verschillende relevante en actuele informatiebronnen zijn geraadpleegd.

Bij de analyse van de effecten is gelet op de effecten veroorzaakt door de veranderende omgeving en het veranderende gebruik. Daarnaast zijn de effecten bepaald die veroorzaakt worden door de ruimtelijke ontwikkelingen. Daarbij is naast de planlocatie sec. gelet op de directe omgeving en de effecten op soorten in de omgeving. In voorliggende notitie worden de resultaten van de quick scan ecologie besproken.

Waarnemingen

In onderstaande paragrafen worden de soortengroepen beschreven die binnen de planlocatie en de directe omgeving zijn aangetroffen of te verwachten. Tijdens het veldbezoek van 30 september 2021 is onderzocht of er in potentie beschermde planten en dieren aanwezig zijn binnen de planlocatie. De weersomstandigheden tijdens het veldbezoek betrof helder, droog weer met een temperatuur van 13 °C en windkracht 2 Bft.

Bronnenonderzoek

Voor het onderzoek naar potentieel aanwezige beschermde soorten zijn de beschikbare regionale en landelijke verspreidingsatlassen en enkele digitale bronnen geraadpleegd. Er zijn een waarnemingen gedaan van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) onder andere op de Varkensmarkt. Langs de Lange Waaijsteeg zijn de meldingen gedaan van het voorkomen van de huismus (*Passer domesticus*). De gierzwaluw (*Apus apus*) is verschillende keren gemeld, onder andere bij de Voorstraat nr. 2. Aan de rand van de bebouwde kom ten oosten van Vianen is een melding van een bosuil (*Strix aluco*) gedaan. Een bunzing (*Mustela putorius*) is gemeld aan het Klaverkamp. De buizerd (*Buteo buteo*) is vaak gemeld, vooral aan de rand van de bebouwde kom rondom geheel Vianen en bij de snelweg de A2, ditzelfde geldt voor de torenvalk (*Falco tinnunculus*). Daarbij is een enkele melding van een slechtvalk (*Falco peregrinus*) en een boomvalk (*Falco subbuteo*) gedaan. Bij plas Helsinger is een groene kikker (*Pelophylax synkl. esculentus*) en een bruine kikker (*Rana temporaria*) gemeld. Binnen de planlocatie zijn geen waarnemingen van bekende soorten bekend.

Vegetatie en planten

De grond rondom het pand is volledig betegeld. Aan de achterzijde is tredvegetatie aangetroffen langs de muur van het te slopen gedeelte en de schuur ernaast. Aan de noordzijde, bij de trap, bevindt zich tegen het pand aan klimop (*Hedera helix*) en staan struiken. Tijdens het oriënterend onderzoek zijn binnen de planlocatie geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Beschermde plantensoorten zijn binnen de planlocatie ook niet te verwachten.

Zoogdieren

Juridisch zwaardere beschermde soorten

Vleermuizen zijn de belangrijkste groep strikt beschermde dieren die verwacht kunnen worden. Vleermuizen kunnen schade ondervinden van de ruimtelijke ontwikkelingen en kunnen hierdoor een belemmering zijn. De planlocatie en de directe omgeving zijn daarom nauwkeurig onderzocht op de aanwezigheid van potentieel geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen, evenals essentiële vliegroutes en foerageergebieden.

Verblijfplaatsen

Vleermuizen zijn in twee groepen te verdelen; enerzijds de soorten die in gebouwen een verblijfplaats hebben en anderzijds de soorten die in bomen een verblijfplaats hebben. De kraamkolonie van de laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) en de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) komen – voor zover bekend – alleen in gebouwen voor. Ze wonen in de spouwmuur, achter betimmering, onder daklijsten en dakpannen. De vaste verblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) en de watervleermuis (*Myotis daubentonii*) kunnen zowel in spleten en gaten in bomen, als in gebouwen voorkomen. Ze kiezen in de regel gebieden met een groot aanbod aan geschikte holten op een klein oppervlak.

De voorzijde van het pand (de winkel en de 2 appartementen) bestaat uit opgemetseld steen. Het dak is plat en de kozijnen zijn van hout. Er zijn geen openingen waargenomen voor de vleermuis om in te kunnen vliegen om zich te vestigen in dit gedeelte van het pand. Bij de schuur is een dakpan losgeschoten en hierdoor is een opening ontstaan, waar een vleermuis kan invliegen om zich te vestigen in het pand. De schuur blijft echter behouden.

Potentiële vliegroutes en foerageergebieden

De locatie valt binnen de bebouwde kom van Vianen. De kans op een jachtgebied binnen de locatie is niet aanwezig, evenals potentiële vliegroutes.

Laag beschermde zoogdieren

Binnen de planlocatie is een kans op algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren, zoals egels (*Eurinaeus europaeus*), spitsmuizen en muizen. De kans op aanwezigheid van de kleine marters is niet aanwezig door het ontbreken van voldoende geschikt habitat.

Vogels

Jaarrond beschermd nest

Tijdens het ecologisch onderzoek is gezocht naar aanwijzingen voor het voorkomen van vogels met een vaste verblijfplaats binnen de planlocatie. Gekeken is naar potentieel geschikte nestplekken voor vogels met een jaarrond beschermd nest. Het gat dat is ontstaan door het verschuiven van de dakpan bij de schuur is geschikt voor de huismuis om in te vliegen om te nestelen in het pand. Ook de opening onder de kantpan bij de houten plank van het te slopen gedeelte is groot genoeg voor de huismuis om in te vliegen. Er zijn tijdens het oriënterend onderzoek geen openingen waargenomen geschikt voor de gierzwaluw om in te vliegen om te nestelen in het pand.

Algemene broedvogels

Gezien de omgeving is de kans op algemeen voorkomende broedvogels aanwezig. In de bomen in de directe omgeving van het pand en in de klimop en de struiken en op het platte dak kunnen algemene broedvogels zich ophouden.

Herpetofauna en vissen

Er is geen geschikt oppervlaktewater aanwezig voor watergebonden organismen op en in de directe omgeving van de planlocatie. Binnen de planlocatie zijn daarom geen watergebonden organismen te verwachten.

Overige soorten

Er zijn, gezien de voorkomende biotopen, geen beschermde en bijzondere insecten of overige soorten te verwachten binnen het perceel. Deze soorten stellen hoge eisen aan hun leefgebied; de planlocatie voldoet hier niet aan. De aanwezigheid van beschermde overige soorten worden daarom uitgesloten binnen de planlocatie.

H04 Analyse: beoordeling van de effecten op de natuurwaarden

Bij de analyse wordt gelet op de effecten als gevolg van het veranderde gebruik en de veranderde inrichting. Daarnaast wordt gelet op de effecten als gevolg van de werkzaamheden om de veranderingen te bereiken. Voor zover planlocaties binnen het Natuurnetwerk Nederland, Natura 2000 of andere beschermde natuurgebieden liggen, worden de effecten op deze beschermde natuurgebieden getoetst. Voor de Natura 2000-gebieden is de externe werking eveneens van belang; de belangrijkste externe effecten worden veroorzaakt door toename van depositie, geluid en licht. Daarnaast kunnen veranderde grondwaterstromen een effect veroorzaken.

Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming kent een afdeling voor soortbescherming en een afdeling voor gebiedsbescherming. Binnen de gebiedsbescherming zijn de Natura 2000-gebieden beschermd. De bescherming geldt ook voor externe factoren; zoals grondwaterstromen en stikstofdepositie.

De soortbescherming binnen de Wet natuurbescherming richt zich op de internationale afspraken, en geeft een uitbreiding van de beschermde soorten door aan de Rode lijst (bedreigd en ernstig bedreigd) een beschermd status te koppelen. Binnen de bebouwde kom is de belangrijkste wijziging in de beschermde soorten het vervallen van de bescherming op muurplanten en orchideeën.

Beschermde soorten

Uit de resultaten van de quick scan van 30 september 2021 is gebleken dat de aanwezigheid van vleermuizen en huismussen op voorhand niet met een zekerheid grenzende waarschijnlijkheid zijn uit te sluiten. De schuur en het huis blijft behouden waardoor eventuele verblijfplaatsen in dat pand behouden blijven. In het deel dat gesloopt wordt is een kleine kans op een broedende huismus. Voor de sloop van dit bijgebouw is een controle van de aanwezigheid van de huismus nodig.

Als de verblijfplaatsen en/of nestplekken tijdens de werkzaamheden wel behouden en niet verstoord worden wordt geadviseerd te werken met een ecologisch werkprotocol. Hierdoor kunnen effecten op verblijfplaatsen worden voorkomen en is er geen onthefing nodig.

Met de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met de mogelijke aanwezigheid van algemene broedvogels in de bomen rondom het pand en op het platte dak.

Zorgbeginsel

Binnen de gebieden is kans op algemeen voorkomende soorten waarmee rekening moet worden gehouden. Aangetroffen dieren die niet uit zichzelf de werkgebieden kunnen verlaten, dienen – onder begeleiding van een ecooloog – in veiligheid te worden gebracht en buiten de werkgebieden te worden uitgezet. Schuilplekken zoals bladhoppen, hout- en steenstapels e.d. dienen eerst te worden gecontroleerd op schuilende dieren. In zijn algemeenheid dienen geschikte schuil- en overwinteringsplekken voor dieren buiten de werkterreinen intact te worden gelaten.

Eventueel noodzakelijke kap moet buiten de kwetsbare periode (winter) worden uitgevoerd en voorafgaand aan de kap (of het anderszins vrijstellen van een werkplek) is het verstandig een ecooloog te laten beoordelen of effecten zijn te verwachten en eventueel maatregelen te (laten) nemen om die effecten te verminderen.

Met de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met de mogelijke aanwezigheid van algemene broedvogels op en in de directe omgeving van de planlocatie. Dit is mogelijk in de aanwezige bomen en struiken. Ook op de platte daken, aanwezige openingen in de panden en begroeiing is er mogelijkheid voor algemene broedvogels om te nestelen. Er moet rekening gehouden worden met het broedseizoen voor en tijdens de werkzaamheden.

In de nieuwe Omgevingswet zijn enkele wijzigingen opgenomen die zijn neerslag hebben op het ecologisch onderzoek. De belangrijkste wijziging is de doorlooptijd c.q. houdbaarheid van een rapport dat is gesteld op 2 jaar voor alle onderzoeken. Verder is de zorgplicht aangescherpt. Het zal zich nog moeten uitkristalliseren, maar het lijkt erop dat ook algemene soorten geïnventariseerd moeten worden (het simpel vaststellen dat ze niet zijn uit te sluiten is niet genoeg). Niet duidelijk is hoe intensief dat onderzoek moet zijn. Vooralsnog zullen we in een aanvullen onderzoek ook nadrukkelijk deze soorten benoemen.

Natura 2000

Het beschermde Natura 2000-gebied ligt op 6 km van de planlocatie. De kans dat er een significante wijziging is in de emissie, is gezien de aard van de werkzaamheden aanwezig. Een berekening van de stikstofdepositie op de Natura 2000-gebieden is nodig. Andere aantastingen van kwalificerende habitats of soorten in het Natura 2000-gebied door de werkzaamheden, kunnen worden uitgesloten.

Natuurnetwerk Nederland

De gebieden die onderdeel uitmaken van het Natuurnetwerk Nederland liggen op ruim 300 m van de planlocatie. Gelet op de afstand, aard en de omvang van het voor-nemen, wordt geen effect verwacht.

H05 Conclusie, advies en gebruikte bronnen

Voor de Voorstraat nr. 59 te Vianen worden werkzaamheden voorbereid, waarbij een gedeelte van het pand wordt gesloopt, en de voorzijde wordt getransformeerd. Door een ecoloog is beoordeeld of er beschermde plant- en diersoorten aanwezig kunnen zijn binnen de planlocatie en of deze schade ondervinden van werkzaamheden.

Beschermde soorten

Uit de resultaten van de quick scan van 30 september 2021 is gebleken dat de aanwezigheid van vleermuizen en huismussen op voorhand niet met een zekerheid grenzende waarschijnlijkheid zijn uit te sluiten. De schuur en het huis blijft behouden waardoor eventuele verblijfplaatsen in dat pand behouden blijven. Geadviseerd wordt om met een ecologisch werkprotocol te werken. In het deel dat wordt gesloopt is een kleine kans op een broedende huismus – voor de sloop zal gecontroleerd moeten worden of er huismussen broeden.

Natura 2000 en Natuurnetwerk Nederland

Het beschermde Natura 2000-gebied ligt op 6 km van de planlocatie. De kans dat er een significante wijziging is in de emissie, is gezien de aard van de werkzaamheden aanwezig. Een berekening van de stikstofdepositie op de Natura 2000-gebieden is nodig. Andere aantastingen van kwalificerende habitats of soorten in het Natura 2000-gebied door de werkzaamheden, kunnen worden uitgesloten.

- BIJ12. (2017). Kennisdocument huismus.
- BIJ12. (2017). Kennisdocument gierzwaluw.
- BIJ12. (2017). Kennisdocument gewone dwergvleermuis.
- Dietz, Chr., O. von Helversen & D. Nill. (2012). Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika. Triton Natuur
- Simon, M., S. Hüttenbügel & J. Smit-Viergutz. (2004). Ökologie und Schutz von Fledermäusen in Dörfern und Städten. Bundesamt für Naturschutz, Bonn.
- waarneming.nl
- natura2000.nl